

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administraciji) in ekspedicijski na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvu je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izveniši ne delje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Vabilo na naročbo.

Vljudo vabimo vse p. i. dosedanje naročnike, katerim s tem mesecem naročba poteče, da jo blagovoljno o pravem času ponové, da zamoremo list vsakemu redno pošiljati, in da nam pridobé še novih naročnikov.

„Slovenec“ pri opravištvu prejeman velja:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ en mesec	1 „ 10 „

Po pošti prejeman pa velja:

Za celo leto	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ en mesec	1 „ 40 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Vredništvu in založništvu.

Pomirje, a ne mir.

(Dalje.)

Ko je pruska država zmagovalna bila na bojiščih in je nje politika na zunanje dosegla velikanske vspehe, mislila je tudi v notranji politiki povzdigniti se do take slave. Že dlé časa gledali so z zavidičnim očesom na lepo razcvitanje katoliške cerkve na Pruskem, sedaj so se pa nadejali, da bodo tudi svobodno cerkev vpognili pod državni jarem. Vlada je hotela tedaj zvišati svojo veljavo, vzkrepiti svoj moralni vpliv, gospodovati je hotela nad dušami in nad vestjo svojih podložnih. Pruska moč se ima krepko povzdigniti. Navadna previdnost pa zahteva, da se ima vse prevdariti, preden se začne tako velikansko podvzetje,

premisлити je treba, ali je tako podvzetje samo na sebi opravičeno, ali je pravi čas za to, ali niso opovire prevelike, a pripomočki preslabi, ob kratkem rečeno: modra vlada bi se imela prepričati, ali je kaj upanja do zmage. Sicer pa nastane nevarnost, da vlada zgubi, ko podleže, svojo slavo in veljavo, in jo gre primeriti nespametnemu možu, ki je začel stolp zidati, a moral z zidanjem prenehati, ker ni imel s čem dela dovršiti.

Ali je pa pruska vlada res vse dobro osnovala? No, dandanes menda tega nihče ne bode trdil! Naj so bile mreže še tako tanko spredene, naj je bila sila še tako čvrsta, vse se je precej pri začetku pokazilo in spridilo. Razdevati so to znali, na milijone katoliških podanikov od sebe pehati in odvracati, to pa to, dosegli so pa ravno nasprotno, za kar so se poganjali, in kar zahteva ne le državna modrost in previdnost, marveč navadna pamet. Le oči odprimo, pa pogledjmo okoli sebe. Ko je država slavno zmagala in dobila ogromno svoto denarja, kaka lepa prihodnost se je kazala modri vladi! Vsak pruski patrijot je pričakoval lepe prihodnosti. Moderna vlada skrbi za vsako stvar in vsega se loti, da bi državo in deželo povzdignila, potrebnih pripomočkov pruski vladi ni primanjkovalo. Vlada je lahko skrbela za vse potrebe državljanov, lahko bi bila vstregla željam prebivalstva. Bremana bi se bila lahko zljajšala ali vsaj bolj enakomerno razdelila, javna in sosebna pridnost boljše vredila in naravnala. Pred vsem pa bi si imela zavarovati moralno zavest, vzvišeno idejo, ki je podlaga vsake sreče, zoper vse sovražne nakane. V zvezi s katoliki je bil zmagan vnanji sovražnik, zakaj bi ne bili sadu miru med sabo delili in složno živeli?

Kako mogočna bi bila postala pruska država, ko bi bila od l. 1871 vso svojo moč obračala v to, da zaceli vsekane rane, da odpravi stari zleg, da povzdigne obrt, poljedelstvo, učenost in včvrsti versko-nravno življenje? Osoda je bila ji v roke položena, dvoje potov je bilo odprtih. Kolikokrat se hudujemo nad prvima človekoma zaradi njih nespameti! Ali smo mi kaj bolji? Od drevesa v Cerkvi ne smeš jesti, je zaklical Gospod Bog po svojem namestniku pruski vladi. Ali prepovedani sad, kraljestvo in papeštvo, je bilo preveč zapeljivo, vtrgali, jedli so prepovedani sad — in sedaj glej nasledke!

Komaj so ga okusili, že jim je začelo slabo prihajati. — Pri vsaki stopinji, ko so se posvetovali, ko so izvrševali majeve in druge Cerkvi sovražne postave, naleteli so na upor, kakoršnega se niso nadejali. Duhovi so bili čezdalje bolj razpaljeni. Vlada ni mogla misliti na drugo, ne skrbeti za drugega, kakor za kulturni boj, z vsemi močmi delala je na to, da razdene najbolj koristne naprave. Ko so v taki naglici napadali katolike v svoji deželi, niso imeli časa, da bi skrbeli za druga opravila, ki prav za prav državi pripadajo, vse, kar so v ti dobi osnovali, je bilo nekako prehiteno in pomanjkljivo. Iz zagate so prišli v zagato. Kmalu so zapazili, da jih je v kulturni boj naščuvala družba nič kaj čistih rok, zato da bi si udje te družbe, ki so zmirom denarja potrebni, z žulji ljudstva žepe krpali. Nezadovoljnost med ljudstvom je naraščala od dne do dne, socijaldemokratje so lezli iz tal, kakor gobe po jesenskem dežji, in ti demokratje so delali na preobrat vsega stalnega. Od dne do dne je bilo njih žuganje huje, njih upitje močnejše, ko so naštevati grehe liberalcev. V

Listek.

Otvoreno pismo

presvietlomu gospodinu Savi Kosanoviću, metropolitu grčko-iztočne crkve u Sarajevu.

(Konec.)

Odatle se vidi, koli je neistinita tvrdnja, da se je Rim odlielo „od jedine saborne i apostolske crkve“. Rimska crkva jer Kristova nezadovoljava se jednom stranom svieta, ili jednim narodom, pošto je od svojega utemeljitelja Isusa baštinila svu zemlju, narode sve, te kao sunce obasjava sve krajeve svieta i kao plodovito razgranjeno stablo svoje grane po svem svijetu razastire, da pod njegovom sjenom svi narodi na zemlji mir uživaju; kako će se crkva grčko-iztočna takovom nazvati, pošto u istoku stajuju razna crkvena društva, koja nisu u nikakovu medjusobnu savezu te svojim već obstanom svako njih zasnjeđočava, da nije prava crkva; odatle i dolazi, da si je svako njih uzelo ime po krajevih, u kojih se širi, i tako je na-

stalo nazivlje crkve carigradske, ruske, srbske itd. Prema tomu bez dvojbe će Vaša Presvietlost biti u velikoj neprilici, kako da okrsti crkvu, koja je Vašoj brigi izručena, pošto je od Carigrada odijeljena a zavičaj joj nije Srbija već Bosna. U tako razsulihi društvi naravno nema ni govora o pravom jedinstvu, sve kada i ne bismo na um uzeli, da grčko-iztočna crkva nemože svojega apostolstva dokazati, pošto nema za to nužne misije. Vlast pasti ovce Kristove vlast je vrhunaravna. Te vlasti nedobiva redovito nitko neposredno od Boga, već od zakonitih nasljednikah apostolskih, koji neprekidno potiču od samih apostolah. No Focij i Mihael Cerularij prezrevši evangjeosku i apostolsku predaju nikoga nisu nasljedili, pošto ih je zakonita oblast lišila svake vlasti, već su si sami po sebi svojatali vlast, koje si upravo zato nisu mogli dati, jer je vrhunaravna. Zahman dakle mislite, da ste jedina prava crkva, vi, koji niste u jednoj crkvi, pošto ste od jedne načinili njih više; zahman mislite, da ste crkva apostolska, pošto nemate misije apostolske.

Ali okružnica Vaše Presvietlosti kako je neosnovana i puna neistine, tako je za našu svetu rimsku crkvu i jako uvredljiva. Ali nije li uvrieda kazati: „Nas izkustvo i historija uči, da je Rim, pošto je odpao i odlielo se od jedinstva jedine saborne i apostolske crkve uvijek nasrtao na našu mučeničku crkvu i služio se svima načinima i sredstvima, da nas za se dobije.“ Što drugo izrazuje i ona tvrdnja: „Našu arhipastirsku dušu mori zebnja i strahovanje, da lukava vještina propagandista i misionara, njihov način i moćna sredstva mita i obećanja, nepomute pamet našeg prostog i neukog naroda, slabije, nemoćnije i siromašnije osobe i nezavedu ih stranputicom.“ A nije li poruga za svetu stolicu i onaj način, kojim se je sjećate u svojoj okružnici: „Stojte dakle budni i trezmeni na srani pravoslavlja, jer su vremena vrlo mutna i kritična, u kojima se nepropovieda krišćanstvo nego papstvo!“

Zebnja i strahovanje mori Vašu arhipastirsku dušu, ako se cviet plemstva i osobe sa svojih vrlinah po svoj carevini poznate zauzi-

takih okolistavah vladi ni bilo poslano na perji, od vseh strani so jo gledali škodoželjni obrazi. Kaj čuda tedaj, da se je tudi na Pruskem prikazala novošegna ministerska bolezen, ministri so se v kratkem času obrabili. Pomanjkanje v državni blagajnici, ki je pritlikava liberalnim državam, se je prikazalo, in da ne zaostane še kak sad nove dobe, vrstili so se napad za napadom na državne osebe. — Do sem-le je pripravil kulturni boj prusko vlado. Kaj pa je pri začetku boja nameravala? Kako naglo je prišla sedaj kazen božja! Ali mar za državnike ni občutljiva kazen, ako vidijo, da njih delo, njih prizadevanje tako klavarno razpada? In kakor vse kaže, prišli smo do začetka pri konci; kajti politika kulturnega boja ni le pregrešna in nespametna, marveč je tudi neizrečeno nevarna in pogubonosna. To se vidi nekoliko iz tega, kar smo dosihmal povedali.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. sept.

Avstrijske dežele.

Dolgo časa vganjal je „irredentični“ organ „*Independente*“, ki bi se mu pa naslov „*Impertinente*“ mnogo bolj podajal, svoje veleizdajne burke, dokler je tudi njega roka pravice dosegla. Kdor je dalj časa v Trstu živel in tamošnje razmere poznal, čuditi se mora, da se to že pač ni poprej zgodilo. „*Independente*“ imel je oči in ušesa za vse dogodke, kar se jih je preko Adrije v Humbertovi družini, v laški vojski, v prekojadranski mornarici godilo, bil je pa popolnoma slep za Avstrijo in kar k njej pripada. Popotovanje cesarjevo po Štajarskem in Kranjskem je tako nalašč in očitno peziral, da smo se pač večkrat vprašati morali: „Smo li še ali že nismo več v Avstriji?“ Hudo se je moral pregrešiti, da se je mera dotičnim gospodom polna zdela in so mu strogo ukazali: „Stoj, do tu in ne dalje!“ Skrajni čas je pa že tudi bil. Zopet pa nam je priložnost opazovati, da je renegat (izneverec) hujski in zlobniši, kakor rojen nasprotnik. Vrednik tega lista je rojen Slovenec in se Juretič piše. Kakor so pa vže pred stoletji ugrabljeni slovanski otroci za janičarje izgojeni dokazali, da v svojem fanatizmu samega turka prekosijo, tako si je tudi Juretič (i) poleg stalnega zaničevanja, obrekovanja in sramotjenja Slovencev — toraj lastne krvi — tudi za našo državo tolike zasluge priporil, da ga bodo sedaj pri c. kr. deželni sodnji v Trstu dostojno odlikovali. Ako

ga postavijo pred porotnike, bo pa gotovo — oprosteno! Trst poznamo!

V 11. seji *deželnega zbora koroškega* je priporočal poslanec dr. vitez Rajner, naj se kupi prostor 36 □ sežnjev, kjer stoji vojvodov stol na Koroškem, in deželnemu odboru naj se naroča, da o tem v prihodnji seji poroča. Nasvet je bil sprejet in se oddal denarstvenemu odseku. Na dnevnem redu je bila tudi pripomoč za dobrodelne družbe in za zavode. Subvencija za koroški deželni muzej se je zvišala od 1050 na 1300 gold. Občinska cesta ob osijanskem jezeru se je izročila po daljši debati gospodarskemu odseku v prevdarek. — Vzame se naznanje poročilo deželnega odbora, ki pove, da se je porabilo za razne ceste, ktere je l. l. povodenj poškodovala, 6544 gold. in deželnemu odboru se naroča, da zaračuni ostanek 4544 gold., ki v preštevu za l. 1883 za te izvanredne stroške ni bil pokrit, na brezobrestno državno posojilo 100.000 gold. in da poroča v prihodnji seji o okrajnih cestah v Grabsteinu, v Zili, Prevali in Rožeku zaradi poprav, ki se ravnokar popravljajo v teh okrajih.

24. septembra je bila sprejeta ribška postava, potem so odločili, da imajo zavarovalna društva dajati ognjegascem po dva odstotka od vsakoletnih premij, potem so potrdili dež. proračun za šole 331.594 gold. Deželni predsednik je odgovoril na interpelacijo poslanca grofa Thurna zavoljo naprave samostojne depositne blagajnice ter je obljubil, da hoče potrebno o ti zadevi ukreniti.

V *galicijskem deželnem zboru* je prišel na vrsto nasvet Vrotnovskega, vsled kterega ima biti v vsakem okraji posojilnica in hranilnica, za katero ima porok biti okraj. Posojila, kterim sedaj gospodari občina, v Galiciji jih je 5 milijonov, imajo biti kapital za promet okrajnim posojilnicam. Ti novi kreditni zavodi bi bili podružnice deželne banke, za katero je porok dežela, nji na čelu je nasvetovalec Vrotnoski kot prvi ravnatelj. Sklep računov zemljiščno-odveznega zaklada za l. 1882 se napoti budgetnemu odseku, sprejmo se potem nekatere premembe, ktere je nasvetoval pravoznanski odsek zaradi krajevne (teritorialne) razdelitve dežele, brez debate. Ko se razreši več predlog deželnega odbora zaradi mitnine, volita se dva nova odbora. K sklepu se prebere nasvet Romanoviča, vsled kterega se ostanek deželnega dolga na zemljiščni odvezi spremeni v posojilo, ki ima plačano biti v 40 letih.

Nekteri listi prinašajo naznanila o sklepih skupnega ministerskega sveta, ki se je posvetoval zadnje dni o *skupnem budgetu*. Redni stroški (ordinarium) se imajo sicer zvišati za pol milijona, vendar se bodo izredni stroški (extraordinarium) in potrebščine za obredno armado znižale mimo lanskega leta za

dva milijona, tako, da bo de za vojsko za prihodnje leto za poldrug milijon manj stroškov.

Moravski deželni odbor je bil večeraj 25. t. m. po navadnem običaji odprt, poprej pa je slovesno sv. mašo imel milostljivi škof sam. Pri sv. maši je bil deželni glavar, c. k. namestnik, deželni odbor in mnogo poslancev. Deželni glavar je med drugim naznanil, da je o priliki veselega dogodka v slavni cesarski rodovini deželni odbor na Najvišem mestu svojo zvestobo in udanost naznanil. — Deželni glavar se je tudi častno spominjal umrlega poslanca barona Klein-a. Danes je druga seja.

Iz Lincea. Odposlani iz Tirolov in Koroškega so ogledali Dravo od Gornjega Dravburga, do Mortbihelna in preskušali jezove in načrte za vrvanje v prihodnji dobi za nadaljevanje začetnih del.

Sv. oče pisali so dunajskemu kardinalu glede dvestoletnice daljše pismo, v kterem se v lepih besedah onih žalostnih časov spominjajo, kardinala spodbujajo, naj za ta veseli spomin posebne cerkvene slovesnosti vpelje, ter konečno povdarjajo, da je še dan danes sv. cerkev v vednem boji, ter da se njim (sv. očetu) najspretnjejši vojaki sv. cerkve katoliški časnikarji zdé, kajti ravno liberalno židovsko časnikarstvo vse svoje sile napenja, da bi jo po mogočnosti spodkopalo. Konečno prosijo še celi Avstriji vednega božjega varstva in blagoslova.

Hrvatski poslanci odidejo 26. t. m. v Budapešto na državni zbor.

V torek popoldne imeli so v *Buda-pesti* pri ministerskem predsedniku konferenco, ki je trajala dve uri. Od Hrvatov bili so navzoči baron Ferdinand Jurey, Emerih Josipovič, Karol Mihalovič, Koloman Miksič, grof Ladislav Pejačević, grof Teodor Pejačević in Ivan Živkovič. Tisza je prvi govoril, vse še enkrat ponavljal, kar so na Dunaji vže govorili, kar je g. k. Ramberg v Zagrebu potom proklamacije objavil, ter konečno navzoče Hrvate pozival, naj svoje misli izrečejo. Vsak je govoril, in marsikaka gorka je padla, vsi so bili pa v tem edini, da so jednoglasno zagrebačke neredne obsojali, da se morajo z Ogersko sporazumeti in da drugače ne bo miru. Dalje je Tisza povdarjal, naj vsak na to dela, da se bo de kolikor mogoče nezgoda kmalo poglobila, da bi se potem sabor sešel in reč o dvojezičnih grbih rešil.

Ogerska poslaniška zbornica se snide jutro v četrtek 26. t. m. Sploh se pričakuje, da pridejo hrvaške zadeve v prvih sejah na vrsto. Sicer pa ima zbor mnogo stvari vzeti v pretres, med drugim tudi budget za l. 1884. Poslaniška in gosposka zbornica imate izvršiti še volitve v delegaciji.

V zadnji kongregaciji komiteta Bihar je stavil član odbora dr. Julij Olah nasvet, od-

maju za nevolju katolikah te im gledaju ići na ruku, da se i oni čim više naobraze: a nije Vas zazeblu izkati onoliko porugah na svetu rimsku crkvu, kojoj su najslavnije porodice carske i kraljevske sinovski bile i jesu odane, kako to historija svih vremenah dovoljno svjedoči, niti Vas je bilo strah, hladnim srećem onoliko nepravde sasuti na Rim, taj neumrlimi djeli slavnih papah ovjenčani grad. Čednost preporuča i protivnika. Neznamo, da li je baš čedno, složiti se onakovimi izrekami; izvolite sam još jednoć promisliti, a mi samo to spominjemo, da poviest svih vremenah dovoljno pokazuje, koliku su čast papam izkazivali isti njihovi najljući neprijatelji, kano što to svojima očima može viditi, koji god samo hoće, ako si samo malo na pamet dozove, kako su se u zadnje vrijeme napram sv. oću poniele Ruska i Pruska. Zato ovom sgodom umoljavamo Vašu Presvietlost, da se u buduće neposluži onako uvriedljivimi izrazi, kojima se može izazvati mržnja naših katolikah; za zle posljedice Vi ćete odgovarati. A prosvjedujemo svečano proti osvadi Vaše Presvietlosti, da se je naša sveta

crkva ikada poslužila ili da se služi i nedopuštenim načinom i lukavštinom, samo da sljedbenike Vaše vjere za se dobije. Naša crkva vazda je osudljivala svako nasilje, budi da se je njim služio protivnik ili sami pojedini katolici. Niti ona može niti smije odobriti kakovo nasilje ili lukavštinu, pošto se sav njezin nauk temelji na istini, pošto je ona sama stup i temelj istine, pošto je obraćenje milost, koju sam Bog daje, milost, kojom Bog potiče i pomaže svakoga u svrhu, da spozna istinu, milost, kojom vse, koje je god iz tame doveo u svoje divno svjetlo, utvrđuje, da nastave hoditi u istom svjetlu, nezabacujući nikoga osim onoga, koji njega ostavi. Zato se mi svečano ogradjujemo proti Vašim izjavam i napadajem na našu svetu crkvu, i odbijamo sa negodovanjem, da se je ikada Rim onakim načinom vladao, kako Vaša Presvietlost to u svojoj okružnici spominje. Sve da bi koji od katolikah takova šta i učinio, nasliedi odatle, da je dopušteno nabaciti se na samu crkvu, pošto se ne može nijedno društvo okrivljivati sbog protuzakonitoga čina kojega člana, sbog česa ga i

samo društvo osudjuje. Naša crkva netreba nasilja. Ona sama po sebi sa svojega čudsnoga širenja, sa svoje vanredne svetosti i neizerpive plodnosti u svakom dobru, sa svoje katoličke jedinosti i nepokretne postojanosti, nepobitno ima svjedočanstvo svojemu božanskomu poslanstvu te vse ljude kroz sva vremena u veliko potiče, da joj vjeruju.

Nemozemo prešutiti ni onoga, što je Vaša Presvietlost spomenula o mješovitoj ženitbi. Mi bismo i Vam i sebi čestitali, kada bi Vašoj Presvietlosti pošlo za rukom, na uvijek kraj učiniti mješovitim ženitbam izmedju katolikah i sljedbenikah grčko-iztočne vjere, a to želimo ne zato, da u mržnji podržimo jedan i drugi diel jednokrvne braće zlobom ljudih razdvojene, jer crkva katolička osudjujući bludnju i krivi nauk, ljubi ljude sve bez iznimke, kako nam je naš gospodin Isus zapovjedio, da ljubimo bližnjega, što je svaki čovjek bio on naš neprijatelj, nevjerac ili krivovjerac; nego zato to želimo, da se odkloni pogubni indiferentizam, kano da je to sve jedno, biti u kojoj mu drago vjeri, što i sam zdrav razum osudjuje svjedočeć,

bor naj se vladi zahvali za nje patrijotično in možato postopanje napram *hrvaškim zmešnjavam*. Nasvet je bil skoraj jednoglasno sprejet. Potem pa se Ogri poprašujejo, zakaj je cesar in kralj poslal izvanrednega komisarja v Zagreb, da naredi mir. Ako so vsi Ogri taki zagrizenci, kakor so v komitatu biharskem, bode le meč presekala ta gordiški voz.

Zbor 300 oseb v Rohrbachu na Gorenje-Avstrijskem, v katerem je bilo zastopanih 33 občin, je sprejel resolucijo, v kateri izreka zupanje, da bode deželni zbor še v ti sesiji sklenil pripomoči za *železnico* v Mühlviertel. Da je ta železnica zelo važna, je zbor spoznal vže pred 10 leti.

„Fremdenblatt“ se nadja, da se bodo na *Srbskem* politična vremena ravno tako zjasnila, kakor se je to na Bolgarskem zgodilo, kajti sedanja izvanredna skupščina nima družega pomena, kakor da sprejme železnično konvencijo, kakor so jo pogodili pri „posvetovanji štirih“. To sprejetje in izvršenje pa ni srbska notranja zadeva, temveč je Srbija po herolinski pogodbi k njej prisiljena, kajti srbska železnica je bistven del one svetovne proge, ki bo egejsko morje s severnim in iztočnim morjem neposredno vezala. Zato se je nadjati, da se bodo poslanci vseh strank v tem zjediniili, da pogodba svetovnega prometa tikajoča se, ne bode skala v morji, ob kojoj bi se srbska državna ladija razbila.

Iz Veršeca (Banat), 24. sept. Občina je sklenila poslati deputacijo pod županom v Segedin ob navzočnosti presvitlega vladarja.

V Segedin je prišel pešpolk grofa Saporija iz velikega Varadina, prebivalci so ga veselo sprejeli. Svitlega cesarja bode tukaj pozdravil erdeljski škof Leonhardt, superintendent iz Debrecina Revesz, občina mesta Arad, potem komitata Arad in Torontal.

„Pol. Corr.“ naznanja, da se je 24. t. m. začela pri ministerstvu vnanjih poslov pod predsedništvom sekejskega načelnika Sögenija avstrijsko-ogerska *colna konferenca*, od ogerskega kupčijskega ministerstva sta navzoča gospoda: dr. Matleковиč, podtajnik in Mihajlovič, ministerski tajnik; od finančnega ministerstva baron Andrianski, od tostranskega kupčijskega ministerstva sekejski načelnik baron Kalenberg, ministerski tajnik dr. Stibral in od denarnega ministerstva dvorni svetovalec Schuh. Posvetovati se imajo o konečnem izvršitku navoda za sklepanje avstrijsko-ogerske in francoske kupčijske pogodbe in konvencije zastran kužnih bolezni, v posvet pride začetek obravnave za politično kupčijsko pogodbo s Turčijo.

da je samo jedna istina, a po tom i samo jedna prava vjera moguća. Tko pozna, koli su strogi naši crkveni zakoni u tom i naredbe, kojimi se sve čini, da se zaprieči svaka mješovita ženitba, čudit se je, kako je Vaša Presvietlost na to došla, da i tu točku osobito naglasi, i onako iztakne. Doista nije bilo od potrebe ono izticiati, čim bi se moglo mnogo sree razdražiti!

Mi podučeni od našega gospodina Isusa svom svojom ljubavju obuhvaćamo svu jednokrvnu braću nesrećom od nas razdvojenju, i nećemo nikada prestati, dobro joj tvoriti, gdje god možemo, i svoju joj ljubav izkazivati. I ta je upravo ljubav razlog, zašto nam se u sreću razžalilo, kada je Vaša Presvietlost bez ikakova povoda navalila na našu svetu crkvu. Mi poštujuemo i Vašu svietlu osobu, no suzbijamo narsrtaje nepravredno na crkvu našu naperene, te kako smo ih sada od nje odklonili, tako će nas uvijek svatko na obranu njezinu spremne naći, koji bi god pokušao nju, taj stup i temelj istine, okriviti s kakove neistine i nepravde.

U Sarajevu mjeseca kolovoza 1883.

† Josip,

nadbiskup vrhbosanski.

U Mostaru mjeseca kolovoza 1883.

† Paškal Buconjić,

biskup Mostarsko-Duvanjski.

Vnanje države.

Peter Karadjordjević je od časa svoje ženitve na črnogorskom dvoru za celo Evropo važen mož postal. Pečajo se ž njim večji in manjši časniki, in to navadno vselej, kedar govorica ravno na Srbijo in ondote odnošaje nanese. Vpliva se mu vsled svojega tasta črnogorskega kneza Nikole že sedaj ne manjka ne v Srbiji in ne na Bolgarskem, kajti oba ta dva naroda Nikolo zaradi njegovega osobnega junaštva visoko spoštujeta. Nikola je v bojih proti Turkom vedno v prvih vrstah zapovedoval, kar bi od Milana pa skoraj da ne mogli vselej trditi.

Na *Pruskem* je nastalo vprašanje, kdo bode v škofijah v Kolinu, Gnezdanu, Limburgu in Münstru, v kterih so škofje odstavljene, prosil za dispens zaradi določil postave dne 7. maja 1873, kar se tiče izobraženja duhovnov. „Journal de Rome“ pravi, to bodo storili škofjski delegatje, ktere bodo sv. oče imenovali. „Schles. Ztg.“ pa pravi, senior pruskih škofov, škof v Kulmu bode za vse škofije prosil za dispens.

Bavarski deželni zbor se snide zopet 28. t. m. Na Badenskem so dopolnilne volitve za drugo kamoro 5. oktobra. Kakor se po dovršeni volitvi volitvenih mož kaže, upa narodna liberalna stranka zopet večino zadobiti v zbornici.

Iz Pariza, 24. septembra. Marquis Tseng še ni dobil odgovora iz Kitajskega. — Iz Martinique je prišla vest, da je bil tam strašen vihar (ciklon), ki je napravil velikansko škodo, vsled tega se je potopilo mnogo bark.

Zastopniki klerikalno-royalističnih francoskih listov zborovali so 16. t. m. **Parizu** po naslednjem dnevnem redu: V občenem zboru zbrani člani „de l' Association de la presse monarchique et catholique des departements“ (zadruga monarhičnega in katoliškega tiska iz okrožij) so oziroma na to, da kljub veliki žalosti, ki je Francosko doletela, dolžnosti royalistov vedno tiste ostanejo; da se vsled kraljeve smrti v zadruzi ni ničesar spremenilo; da se značaj in namen te zadruge po naslovu, ki ga je dala, natanko razlaga, da je vsak pravi Francoz na vest in čast zavezan naše verske, meščanske in politične prostosti nazaj tirjati in jih braniti; da je čas tukaj, v katerem domovini nevarnost preti, in naša dolžnost po grofu Parizkem zastopano monarhično in izročilno dedno pravo podpirati; da se monarhične in katoliške bojne moči okrepečajo; — sklenili vso svojo moč in ves svoj upliv na to porabiti, da se vzdrže monarhično stvar podpirajoče novine, ter so izrazili željo: 1. da se vsi močje svojih dolžnosti in požrtovalnosti gledé podpiranja in vzhujenja monarhističnih novin zavedajo; 2. da bosta pri bodočih bojih stara zvestoba in mlada t. j. nova marljivost v požrtovalnosti in delovanji tekmovala in tako zmago monarhije povspešila.

Iz Carigrada se o neki skrivni zaroti zoper Sultana poroča. Zarote sumljiv ni nihče drugi, kakor prestolonaslednik princ Rešid-Efendi sam. Zato so prvega njegovega vladnika, ki mu je na tihem pot pripravljaj, v prognanstvo odpeljali. Angleški poslanece zahteva, naj se armensko vprašanje odmah reši in zato je „Visoka porta“ sklenila, po tistih deželah, kjer imajo Armenci večino, krščanske gubernatorje in podgubernatorje postaviti.

Rusija predeluje in organizuje svojo konjico. Dosedanji rezervni škadroni premenili bodo se v kadre konjiške reserve. Rusija ima sedaj le dvojno konjico, namreč gardino in dragonce. Poslednjih ima 46 in prvih 10 polkov. Vsak polk imel je do sedaj po štiri škadrone, kteri se bodo na šest pomnožili. Za lepši razvitek iztočne trgovine vpeljala bode Rusija novo parobrodno društvo na dolnji Donavi. Ta družba prevaževala bode blago in ljudi, ter v Galacu, Brajli, Črnivodi in Silistriji postajala. Vozila bode celó do Sistove, kjer se cesta v notranjo Bulgarijo kupčiji odpré.

Izvirni dopisi.

Iz Jelšan pri Ilirski Bistrici, 25. septembra. Naš prečast. gospod župnik in dekan Valentin Pušavie je obhajal kvaterno nedeljo svojo zlato mašo. Pri redki in lepi slovesnosti se je bilo zbralo sila mnogo ljudstva. Čast. gospod Štefan Jenko, vikarij Podgrajski, je v lepem govoru razkladal zasluge gosp. dekana, ktere so si pridobili v svojem petdesetletnem pastirovanju, posebno pa v jelšanski fari, kjer že 30 let pastirujejo. V teh letih in pod njih vodstvom je bila cerkev podaljšana, zvonik na novo zidan, nove orglje preskrbljene, farna hiša lepo in prostorno postavljena in mnogo družega so z velikim trudom in skrbjo napravili. Po cerkveni slovesnosti je bilo mnogo gostov pri vselem obedu, ker se je mnogo lepih napitnic vrstilo. Bog ohrani vrlega starčeka še mnogo let zdravega in čvrstega!

Iz Bačke doline, 20. sept. Redki so dopisi, ki ti dohajajo, dragi nam „Sloveuec“, iz gorenje primorske dežele. Ali, če tudi nemamo navade vsega, kar se pri nas zanimivega zgodi, svetu razglasiti, vendar ne moremo, da bi ne zabilježili dneva 16. septembra med najimenniške in najlepše obloške duhovnije. Ta dan je daroval č. g. Janez Kokošar svojo prvo sveto mašo v čast Najvikšemu. V Bački dolini res redka slovesnost. Nihče se ne spominja, da bi v obloški duhovnji bil kdaj kak mašnik doma. Ljudstva je od vseh krajev privrela neštevilna množica. Brala se je vsakemu na obrazu zadovoljnost in veselje, kajti vsak, ki pozna novomašnika, lahko vidi v njem mlado in veliko obetajočo moč, ki bo obrnjena v čast božjo in blagor vernih.

Ko je pa v. č. g. tolminski dekan razlagal pomenljivost današnjega dneva in govoril o veselji in žalosti duhovskega stanu in ko je v teku svojega jedernatega govora povedal, da je navzoči v. č. g. monsig. Jože Marušič, vodja goriškega Andrejščca, njegov prvi dobrotnik, ker on je bil kakor govori David: „Suscitans de terra inopem et de stercore erigens pauperem, ut collocet cum principibus populi sui“, je gotovo vsakdo Boga zahvalil, da je blaga pomoč našla tako lep vspeh.

Novomašnika so počastili duhovni se svojo navzočnostjo od blizo in od daleč. Njegova rojstna vas Hudajužna bila je tako lepo okinčana, kakor gotovo še nikdar. Slavolok je bil po domače pa dobro napravljen. Ljudstvo in povabljeni so se prav po stari slovenski navadi razšli vsi židane volje.

Iz spodnje Koroške, 24. sept. Zadnjič sem obljubil nekoliko pojasniti delovanje, recte rovanje, „nemškega šulferajna“ med Slovenci na Koroškem. Tu Vam pošljem nekaj podatkov. Mislili smo, da nemško šolsko društvo ne bo se veliko zmenilo za Koroško, ktero žviva dvomljivo slavo, da je za Nižjeverstrijko najbolj liberalna dežela takraj Litave, kar je žalibog res, in da tukaj germanizacija že tako krepko in veselo napreduje, da od zunaj ne potrebuje nobenega potiskanja in mazanja več. Pa močno smo se varali. — Celovski nemškutarji stuhali so v svoji črnoglednosti, da je (liberalno-židovsko) nemštvo v strašanski nevarnosti tudi na Koroškem, posebno v celovškem in velikovškem okraji. Zagnali so tedaj vriš in javkanje po „nemškem šulferajnu“, ter do neba povzdigovali znane slovenske renegate, ki so si najhuje prizadevali, vstanoviti to zloglasno društvo po čisto slovenskih občinah, kakor n. pr. v Grabštajnu, Timenicah, Pliberci, Prevaljih, Gutštajnu,

Možici, Črni itd. — Da so k vstanovljenju take „nemško-šulferajnske Ortsgruppe“ pridržali in pridržali, kjer se je le dalo, znani celovski in drugi nemškoliberalni kričarji ter ondi imeli prvo in zadnjo besedo, mi ni treba posebej omenjati. In kdo pa so udje tega društva? Nekaj med nami živečih in slovenski kruh ljubečih Nemcev v mastnih službah in gorkih gnjezdih, katerih evangeliji so nemškoliberalni in židovski časniki; večina je nemškutarjev, ki se slovenščine nikdar niso do dobrega priučili ter se je zato v javnosti sramujejo, nemščina njihova pa je nekako podobna Vašemu ljubljanskemu „kuheltajč“; — kar pa je Slovencev pri tem društvu, ti so večidel tlačani ali dolžniki gori omenjenih Nemcev in nemškutarjev, ali pa so bili preslepljeni in zapeljani, češ, društveni znesek, katerega odrajtate, bo našim domačim revnim šolarjem v korist, oskrbela se jim bo obleka, obuvalo itd. Mnogim je že davno žal, da so pristopili k temu društvu, nobeden ne hodi več k zborovanjem in vsak pravi, da ga prihodnje leto ne dobijo več na limance.

Najdelavnejši pospešitelji in agitatorji „nemškega šulferajna“ pa so, Bogu bodi po- toženo, naši ljudski učitelji. Oni so ali načelniki, ali tajniki in blagajniki tega društva, ter ravno s tem varajo lahkoverno slovensko ljudstvo, ktero v svojem spoštovanju do učiteljskega stanu, ki je za duhovskim najvažnejši faktor pri vzgoji mladine, pri odgoji zvestih državljanov in vrlih katoličanov, si rajta in misli: „če učenik in vzgojitelj naših nedolžnih otrok pristopi k temu društvu, potem mora ono že silno koristno in blagotvorno biti za nas in naše otroke. Tak nas saj ne bo goljufal.“

Srčno omilujemo naše slovenske učitelje, ker oni morajo, rekel bi, „z volkovi tuliti“. Naj si bo učitelj v svojem sreču še tako naroden, djansko tega ne sme pokazati. Da celó to, kar je zoper njegovo prepričanje, ukaže se mu v obliki priporočanja, kakor se je to zgodilo od šolskega nadzornika velikovškega okraja, ki je rekel o pristopu učiteljev k „nemškemu šulferajnu“: „Jaz mislim, da je to vsakega (?) učitelja častna dolžnost“ (Ehrenpflicht). „Vse za vero dom cesarja“ je znana glasilka pošte- nega narodnjaka; te naj bi se učitelji oklenili in držali. Vemo, da jim bode težavno, a trdna volja značajnega moža premaga vse.

Do sedaj „nemški šulferajn“ ne škoduje še veliko koroškim poljancem in gorjancem slovenskim, ker on rova le po takih krajih, kjer je nekaj navidezne liberalne inteligence, kjer so fužine, rudokopi itd., kjer „nemštvo“ ni v nobeni nevarnosti in kjer Slovenci ne črtijo svojih domačinov, naj si že govoré nemški ali laški jezik. Mi koroški Slovenci živimo v miru in spravi s svojimi sosedi, a hujskati in tlačiti od prajzovsko-nemško-libe- ralnega-židovskega „šulferajna“ se ne damo!

Domače novice.

(Duhovske spremembe v ljubljanski škofi- ji.) Č. g. Vincenc Majer, fajmošter v Sel- cah, postal je duhovni svetovalec. — Č. g. Anton Stenovec dobil je faro Sela pri Kam- niku in č. g. Janez Babnik faro Toplice. Č. g. Janez Nagode pride iz Senožec za kaplana v Dobernič. Č. g. Josip Šiška, novomašnik, postal je škofijski kaplan. — Razpisane so fare: Šoteska in Stari log na Kočevskem do 1. no- vembra, Laški potok pa do 10. oktobra.

(V bogoslovje so sprejeti): Gg. Andrej Česen iz Šmartna pod Šmarno goro, Jurij Fajfar iz Dražgoš, Franc Gusel s Trate, Janez Hromec iz Kamnika, Alojzij Kreiner od Stare cerkve na Kočevskem, Janez Lesar iz Ribnice, Janez Oblak iz Mavčič, Janez Oblak iz Škofje Loke, Franc Vrhovšek iz Leskoveca pri Krškem, Franc Zakrajšek z Blok, Ignacij Zupaneč iz Kranja in Alojzij Žužek iz Planine.

(Dr. Poklukar) vabi svoje volilce za dež. zbor za prihodnjo nedeljo 30. t. m. popoldne ob treh v Zagorice pri Blejskem jezeru k županu Daneju, da poroča o svojem delovanju kot po- slaneeč deželnega in državnega zbora in se z njimi dogovori o posebnih zadevah radoljskega okraja.

(Izmed odsekov deželnega zbora) so danes zborovali: Odsek za premembo volilnega reda od 9. do 1. ure popoldne in zopet ob treh popoldne. Pretresal je volilno premembo in jo menda tudi dovršil, da se bode prihodnji teden lahko že obravnavala v zboru. — Fi- nančni odsek je imel ob štirih, in odsek za pregledovanje letnega poročila ob šestih zvečer sejo

(„Matični“ odbor) ima 3. oktobra svojo prvo sejo po počitnicah.

(„Brenclj“ št. 18.) ki je pribrenčal včeraj, ima med drugim mikavnim gradivom tudi za vsakega izmed 37 poslancev deželnega zbora kranjskega štručico v štirih vezanih vrstah, ki pa marsikateremu ne bo posebno dišala.

(V zadnjem listu ljubljanskega „buteljna“) pritožuje se nekdo nad tem, da nekateri „nemci“ (t. j. nemčurji) dobivajo od magistrata sloven- ska naznanila in plačilne naloge. No, kaj pa je to, če od davkarije ljubljanski predmeščani, ki umejo prav malo ali čisto nič nemški, do- zdaj niso dobili še nikdar drugačnega, ko nem- ški dopis? To pa ni nič, kaj? „Ja, Bauer, das ist was anderes.“

(Učiteljske službe razpisane.) Na dvo- razredni ljudski šoli na Vačah je razpisana 2. učiteljska služba letne plače 400 gold. do 4. oktobra. Litija. — Na enorazredni ljudski šoli v Hinah učiteljska služba 450 gold. in stanovanje. — V Selu pri Šumbergu 450 gold. in stanovanje. — Na štirirazredni šoli v Žu- žemberku 400 gold do 7. oktobra. Rudolfovo. — Na enorazredni šoli v Radovici 450 gold. in stanovanje stalno, a tudi začasno, do 10. oktobra. Črnomelj.

(Razpisani) ste dve ustanovi (štipendiji) za učence sadje- in vinorejske šole na Slapu pri Vipavi, ki obstojite v tem, da se učenec brezplačno vzdržuje in podučuje. Oglasiti se je do 8. oktobra pri vodstvu te šole kmetiškimi, vsaj 16 let starim sinovom, ki so najmanj ljudsko šolo dovršili. Šola prične se 1. novembra.

Razne reči.

— Treščilo je v nedeljo v Horjulu v neko hišo, ki je do tal pogorela. Pri ognji pokazala se je prvokrat tamošnja požarna straža prav dobro. Žalibog je strela zadela tudi staro ženo, ki je kmalu potem umrla in bila danes pokopana. Pogorelec ni zavarovan.

— Poštne hranilnice se bodo sedaj po avstrijskem vzoru tudi po madjarskih de- želah vpeljale. Dva višja poštna vradnika sta opazovala dalj časa na Dunaji upravo poštne hranilnice, pozneje doma dotične načrte izdelala in sedaj menda stvar dognala.

— Dunajsko elek. razstavo obiskalo je v soboto zvečer 11.197 plačujočih ljudi, in po električni železnici peljalo se jih je 4250. V nedeljo zvečer prišlo jih je v razstavo 13.047,

ki so vstopnino plačali, in peljalo se jih je po električni železnici 5363.

— Nove svetinje iz bakra, posrebrnene ali pozlačene, dobe se na Dunaji v spomin ve- like električne razstave. Na eni strani imajo ce- sarjevič Rudolfovo podobo, druga pa kaže raz- stavno palačo. Na posebno željo kovalce se bodo razstavne svetinje tudi v srebru ali zlatu.

— V Novem Rišu na Moravskem obhajal je častitljivi starček prior in senior pre- monstratencov, v. č. gospod Majuhard Schubert svojo „brilantno mašo“, minolo je namreč 60 let, od kar je bil v mašnika posvečen. Gospod je čuda trdnega zdravja in vsem jako simpatična in priljubljena oseba. Pred letom 1848 poučeval je na modroslovni fakulteti v Brnu fiziko s sijajnim uspehom in si po svoji učenosti in prijaznem obnašanju sreča učeče se tedanje mladine do smrti naklonil.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 26. sept. Cesarsko svojeročno pismo feldečajmajstru Kuhnmu čestita mu prav pristrčno o njegovem 50letnem služ- benem jubileji. Iz tega povoda podelil je cesar feldmaršallajtenantu Knebelu sto- pinjo feldečajmajstra, izrazivši mu svojo Najvišjo zadovoljnost.

Dunajska borza.

23. septembra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 40	kr.
Sreberna	78	70
4% avstr. zlata „renta“, davka prosta	100	15
Papirna renta, davka prosta	92	90
Ogerska zlata renta 6%	119	40
„ „ 4%	87	35
„ „ papirna renta 5%	86	10
Kreditne akcije	160 gld. 291	90
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 108	75
„ avstr.-ogerske banke	834	—
„ Länderbanks	105	10
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	638	—
„ državne železnice	319	—
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	229	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103	25
„ Ferdinandove sev.	105	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120	—
4% „ „ 1860	500	132
Državne srečke iz l. 1864	100	167
„ „ 1864	50	166
Kreditne srečke	100	168
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	20
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—
London	119	90
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	69
Francoski napoleonid.	9	50 1/2
Nemške marke	58	60

Eksekutivne dražbe.

28. sept. 1. e. džb. pos. Jernej Tomšič iz Bač, 1700 gld. Bistrica. — 3. e. džb. pos. Andrej Vidmar iz Rakitne, 4135 gld. Vrhnika. — 3. e. džb. Matej Možek iz Kamnika, 971 gld. Vrhnika. — 1. e. džb. pos. Jožef Skrl iz Spodnj. Zemona, 900 gld. Bistrica.

Najboljši (9)

papir za cigarette

je

LE HOUBLON

(Francoski izdelek.)

Pred ponarejenjem se svari.

Jedino prav je ta papir, ako je na vsakem papirji vtisnjeno ime **LE HOUBLON** in ima vsak karton spodaj stoječo varstveno marko.

Cawley & Henry

Propriété du Brevet

Cawley & Henry, alleingie Fabrikanten, PARIS

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.